RECOMANDĂRI

RECOMANDAREA COMISIEI

din 12 martie 2013

privind consolidarea desfășurării democratice și eficiente a alegerilor pentru Parlamentul European

(2013/142/UE)

COMISIA EUROPEANĂ,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 292,

întrucât:

(1) Articolul 10 alineatul (2) din Tratatul privind Uniunea Europeană stipulează că cetățenii sunt reprezentați direct, la nivelul Uniunii, în Parlamentul European. Acest lucru contribuie la garantarea faptului că se exercită controlul democratic și răspunderea la nivelul la care se iau deciziile.

(2) Articolul 10 alineatul (3) din Tratatul privind Uniunea Europeană prevede că orice cetățean are dreptul de a participa la viața democratică a Uniunii și că deciziile se iau în mod cât mai deschis și la un nivel cât mai apropiat posibil de cetățean.

(3) Tratatul de la Lisabona consolidează rolul cetățenilor Uniunii ca actori politici, prin stabilirea unei legături solide între cetățeni, exercitarea drepturilor lor politice și viața democratică a Uniunii.

(4) Consolidarea legitimității democratice a procesului decizional al UE și apropierea sistemului de cetățenii Uniunii reprezintă aspecte deosebit de relevante, în special în contextul acțiunilor necesare la nivelul UE pentru combaterea crizei financiare și a crizei datoriei suverane.

(5) Comunicarea Comisiei din 28 noiembrie 2012 intitulată „Proiect pentru o uniune economică și monetară profundă și veritabilă – Lansarea unei dezbateri la nivel european” ([1]) a subliniat necesitatea consolidării legitimității democratice și a responsabilității ca parte integrantă a oricărei reforme a Uniunii Europene.

(6) Articolul 10 alineatul (4) din Tratatul privind Uniunea Europeană și articolul 12 alineatul (2) din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene conferă partidelor politice la nivel european un rol esențial, subliniind contribuția acestora la formarea conștiinței politice europene și la exprimarea voinței cetățenilor Uniunii.

(7) Pentru a permite partidelor politice europene să își îndeplinească pe deplin misiunea, Comisia a prezentat, la 12 septembrie 2012, o propunere de regulament privind statutul și finanțarea partidelor politice europene și a fundațiilor politice europene ([2]). Obiectivul acestei propuneri este de a asigura faptul că partidele politice europene pot beneficia de un statut mai vizibil și de un cadru mai flexibil, mai transparent și mai eficient pentru propria finanțare. Comisia a propus, de asemenea, ca, în contextul alegerilor pentru Parlamentul European, partidele politice europene să ia toate măsurile corespunzătoare pentru a-i informa pe cetățenii Uniunii cu privire la legăturile de afiliere dintre partidele politice naționale și partidele politice europene. Atunci când va fi adoptat, noul regulament va abroga și va înlocui Regulamentul (CE) nr. 2004/2003 al Parlamentului European și al Consiliului din 4 noiembrie 2003 privind statutul și finanțarea partidelor politice la nivel european ([3]).

(8) Crearea unei legături transparente între partidele naționale pentru care votează cetățenii Uniunii și partidele politice europene la care sunt afiliate partidele naționale ar trebui să permită partidelor politice europene să exprime într-un mod mai direct voința cetățenilor Uniunii și ar trebui să aibă un impact puternic asupra transparenței procesului decizional la nivelul Uniunii.

(9) Sporirea în continuare a transparenței alegerilor pentru Parlamentul European va contribui la o mai bună reflectare a rolului și a competențelor Parlamentului European, astfel cum au fost consolidate în temeiul Tratatului de la Lisabona. Conectarea în mai mare măsură a cetățenilor Uniunii la procesul democratic al Uniunii este un corolar indispensabil al unei integrări instituționale mai strânse.

(10) Măsurile suplimentare ar spori vizibilitatea partidelor politice europene pe toată durata procesului electoral, începând din campania electorală și până la exprimarea voturilor, și le-ar permite acestora să creeze în mod eficient o punte de legătură între politicile și cetățenii Uniunii, în completarea obligației de informare pe care Comisia o impune partidelor politice europene în temeiul propunerii sale de regulament privind statutul și finanțarea partidelor politice europene și a fundațiilor politice europene.

([1]) COM(2012) 777 final/2.

([2]) COM(2012) 499 final.

([3]) JO L 297, 15.11.2003, p. 1.

(11) Indicarea pe buletinele de vot în cadrul alegerilor pentru Parlamentul European a afilierii la un partid politic european reprezintă o practică deja consacrată în mai multe state membre, unde este aplicată de unele sau de toate partidele naționale. Pentru a se asigura vizibilitatea partidelor politice europene pe toată durata procesului electoral european, ar fi important ca toate statele membre să încurajeze și să faciliteze furnizarea de informații electoratului privind afilierea partidelor naționale la partidele politice europene. Pentru a se spori transparența alegerilor pentru Parlamentul European și a se consolida, în același timp, atât responsabilitatea partidelor politice care participă la procesul electoral european, cât și încrederea alegătorilor în acest proces, partidele naționale ar trebui să facă publică, înainte de alegeri, afilierea lor la un anumit partid politic european. Pe lângă diversele evenimente de partid, cum ar fi congresele partidelor, campaniile electorale ale partidelor naționale sunt, într-adevăr, cea mai adecvată și mai eficientă cale de a face cunoscută această afiliere și de a-i conferi o vizibilitate importantă.

(12) Prin Decizia nr. 1093/2012/UE a Parlamentului European și a Consiliului [1], anul 2013 a fost declarat Anul european al cetățenilor. Consolidarea în continuare a puterii de care dispun cetățenii în cadrul alegerilor pentru Parlamentul European este un pas important care urmează să aibă loc anul acesta.

(13) De la intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona, președintele Comisiei este ales de Parlamentul European, în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 17 alineatul (7) din Tratatul privind Uniunea Europeană și ținându-se seama de dispozițiile prevăzute în Declarația nr. 11 la Tratatul de la Lisabona. Conform acestor proceduri, pentru alegerea președintelui Comisiei trebuie să se țină cont de alegerile pentru Parlamentul European și trebuie să se desfășoare consultări corespunzătoare între Consiliul European și Parlamentul European. Prin urmare, aceste dispoziții reflectă rolul consolidat al Parlamentului European în desemnarea președintelui Comisiei și importanța rezultatului alegerilor pentru Parlamentul European în cadrul acestui proces.

(14) În Rezoluția sa din 22 noiembrie 2012 referitoare la alegerile pentru Parlamentul European din 2014 [2], Parlamentul European a îndemnat partidele politice europene să propună candidați la funcția de președinte al Comisiei, precizând că se așteaptă ca aceștia să joace un rol important în campania electorală parlamentară, în special prin faptul că vor trebui să își prezinte personal programul în toate statele membre ale Uniunii. Această rezoluție subliniază și mai mult rolul consolidat pe care îl joacă alegerile pentru Parlamentul European în procesul de alegere a președintelui Comisiei.

(15) În comunicarea sa din 28 noiembrie 2012 intitulată „Proiect pentru o uniune economică și monetară profundă și veritabilă – Lansarea unei dezbateri la nivel european”, Comisia a subliniat faptul că propunerea candidaților la funcția de președinte al Comisiei de către partidele politice în cadrul alegerilor pentru Parlamentul European din 2014 este una din cele mai importante măsuri care contribuie la crearea unei sfere politice europene veritabile.

(16) Prin urmare, se impune necesitatea de a crește gradul de sensibilizare a cetățenilor Uniunii cu privire la rolul central pe care îl joacă votul lor în desemnarea președintelui Comisiei, precum și cu privire la stabilirea candidaților pentru această funcție care sunt susținuți de partidele pentru care votează cetățenii în alegerile pentru Parlamentul European.

(17) Anunțarea de către partidele politice europene și partidele naționale a candidatului la funcția de președinte al Comisiei pe care îl susțin și a programului candidatului respectiv, în contextul alegerilor pentru Parlamentul European, ar face ca legătura dintre votul individual al unui cetățean al Uniunii Europene pentru un partid politic la alegerile europene și candidatul la funcția de președinte al Comisiei susținut de partidul respectiv să devină concretă și vizibilă. Acest lucru ar spori legitimitatea președintelui Comisiei și răspunderea Comisiei în fața Parlamentului European și a electoratului european, consolidând, totodată, la un nivel mai general, legitimitatea democratică a întregului proces decizional din Uniune. Scopul emisiunilor de promovare politică este de a permite electoratului să facă alegeri informate. Prin urmare, partidele politice naționale ar trebui să utilizeze aceste mijloace pentru a anunța candidatul la funcția de președinte al Comisiei pe care îl susțin, precum și programul candidatului respectiv.

(18) În prezent, alegerile pentru Parlamentul European au loc pe o perioadă de câteva zile deoarece sunt organizate în zile diferite în diversele state membre. O zi de votare comună la nivel european, cu închiderea simultană a tuturor secțiilor de votare, ar reflecta mai bine participarea comună a cetățenilor din întreaga Uniune și face parte, prin urmare, din democrația reprezentativă pe care se întemeiază UE.

(19) Cetățenii Uniunii au dreptul de a alege și de a fi aleși în alegerile pentru Parlamentul European în statul membru în care și-au ales reședința, în temeiul articolului 22 alineatul (2) din TFUE, pus în aplicare prin Directiva 93/109/CE a Consiliului din 6 decembrie 1993 de stabilire a normelor de exercitare a dreptului de a alege și de a fi ales pentru Parlamentul European pentru cetățenii Uniunii care au reședința într-un stat membru în care nu sunt resortisanți [3].

(20) Directiva 93/109/CE stabilește un mecanism pentru schimbul de informații menit să asigure că cetățenii nu își pot exercita dreptul de a alege sau de a fi aleși în mai multe state membre în cadrul acelorași alegeri.

[1] JO L 325, 23.11.2012, p. 1.

[2] Rezoluția Parlamentului European din 22 noiembrie 2012 referitoare la alegerile pentru Parlamentul European din 2014 [2012/2829 (RSP)].

[3] JO L 329, 30.12.1993, p. 34.

(21) O serie de rapoarte publicate de Comisie cu privire la punerea în aplicare a Directivei 93/109/CE în ultimii ani [1] și, mai recent, raportul din 2010 privind evaluarea alegerilor europene din 2009 [2] au identificat deficiențe în funcționarea mecanismului de prevenire a votului și a candidaturilor multiple. Aceste deficiențe sunt cauzate, în special, de datele cu caracter personal insuficiente pe care statele membre de reședință le notifică, în temeiul directivei, statelor membre de origine ale cetățenilor Uniunii. Deficiențele sunt generate și de diferențele în ceea ce privește calendarele electorale ale statelor membre. O consecință a acestor deficiențe a fost faptul că un număr mare de cetățeni ai Uniunii care s-au înscris pe listele electorale în statul lor membru de reședință nu au putut fi identificați de statul lor membru de origine.

(22) Anumite măsuri bazate pe consultări ample cu experți din statele membre și pe bunele practici identificate în acest context ar putea soluționa eficient o parte dintre aceste deficiențe, astfel încât să se îmbunătățească funcționarea mecanismului în cursul alegerilor europene din 2014 și să se reducă sarcina administrativă asupra autorităților naționale.

(23) În contextul Directivei 93/109/CE, majoritatea statelor membre au instituit deja o autoritate unică de contact pentru schimbul de date privind alegătorii și candidații. Eficiența globală a mecanismului ar fi mai mare dacă toate statele membre ar institui o astfel de autoritate.

(24) Datele la care se închid listele electorale sunt foarte diferite de la un stat membru la altul, variind de la două luni la cinci zile înainte de ziua alegerilor. Eficiența mecanismului ar fi mai mare dacă statele membre, ținând seama de calendarul procesului electoral din celelalte state membre, ar trimite datele privind alegătorii într-un moment în care dispozițiile naționale din statele membre de origine respective încă mai permit luarea măsurilor necesare. Ar putea fi îmbunătățite mai multe alte aspecte tehnice pentru transmiterea datelor astfel încât să crească eficiența mecanismului. Printre acestea se numără utilizarea unui format electronic comun și a unui set comun de caractere, modul de transmitere și metoda de criptare aplicată pentru a garanta un nivel adecvat de protecție a datelor cu caracter personal.

(25) Furnizarea unor date cu caracter personal suplimentare privind alegătorii, care să fie notificate de către statele membre de reședință și care nu sunt prevăzute în mod expres de Directiva 93/109/CE, ar permite statelor membre de origine să își identifice mai eficient proprii resortisanți pe listele electorale. Datele cu caracter personal care ar putea fi necesare pentru a spori eficiența mecanismului sunt diferite de la un stat membru la altul.

(26) Orice prelucrare a datelor cu caracter personal în contextul mecanismului de schimb de informații trebuie să respecte legislația națională de punere în aplicare a Directivei 95/46/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 24 octombrie 1995 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date [3].

ADOPTĂ PREZENTA RECOMANDARE:

DESFĂȘURAREA DEMOCRATICĂ A ALEGERILOR

Încurajarea și facilitarea furnizării de informații către alegători cu privire la legăturile de afiliere dintre partidele naționale și partidele politice europene

1. Statele membre ar trebui să încurajeze și să faciliteze furnizarea de informații către electorat cu privire la legăturile de afiliere dintre partidele naționale și partidele politice europene înainte și în timpul alegerilor pentru Parlamentul European, printre altele prin permiterea și prin încurajarea indicării acestei afilieri pe buletinele de vot utilizate în cadrul alegerilor.

Informarea alegătorilor cu privire la legăturile de afiliere dintre partidele naționale și partidele politice europene

2. Partidele politice naționale care participă la alegerile pentru Parlamentul European ar trebui să facă publică, înainte de aceste alegeri, afilierea lor la partidele politice europene. Partidele politice naționale ar trebui să afișeze în mod vizibil afilierea lor la partidele politice europene în toate materiale, comunicările și emisiunile de promovare electorală.

Susținerea unui candidat la funcția de președinte al Comisiei Europene

3. Partidele politice europene și naționale ar trebui să anunțe public, înainte de alegerile pentru Parlamentul European, numele candidatului la funcția de președinte al Comisiei Europene pe care îl susțin, precum și programul candidatului respectiv.

Partidele politice naționale ar trebui să se asigure că emisiunile lor de promovare electorală în vederea alegerilor pentru Parlamentul European sunt utilizate, de asemenea, pentru a-i informa pe cetățeni în ceea ce privește candidatul la funcția de președinte al Comisiei Europene pe care îl susțin, precum și programul candidatului respectiv.

Ziua de votare comună

4. Statele membre ar trebui să convină asupra unei zile comune de desfășurare a alegerilor pentru Parlamentul European, cu închiderea simultană a secțiilor de votare.

DESFĂȘURAREA EFICIENTĂ A ALEGERILOR

Autoritatea unică de contact

5. Statele membre ar trebui să instituie o autoritate unică de contact, responsabilă cu schimbul de date privind alegătorii, în vederea punerii în aplicare a articolului 13 din Directiva 93/109/CE.

Transmiterea datelor

6. În măsura posibilităților, statele membre ar trebui să țină seama de dispozițiile electorale din celelalte state membre,

[1] COM(97) 731 final, COM(2000) 843 final, COM(2006) 790 final.
[2] COM(2010) 605 final.
[3] JO L 281, 23.11.1995, p. 31.

astfel încât statul membru de reședință să trimită datele privind alegătorii în timp util pentru ca statul membru de origine corespunzător să poată lua măsurile necesare

Date suplimentare care să permită o identificare mai eficientă

7. Statele membre de reședință sunt încurajate să transmită, pe lângă datele cu caracter personal prevăzute la articolul 9 din Directiva 93/109/CE, toate datele cu caracter personal relevante care ar putea fi necesare pentru identificarea alegătorilor de către autoritățile din statele lor membre de origine.

Mijloace tehnice pentru transmiterea datelor în mod sigur și eficient

8. Pentru efectuarea schimbului de date, astfel cum este prevăzut la articolul 13 din Directiva 93/109/CE, statele membre ar trebui să utilizeze un mijloc electronic uniform și sigur, conform prevederilor din anexă. Statele membre ar trebui să transmită datele într-un singur pachet pentru fiecare stat membru de origine, urmând ca actualizările să facă obiectul, dacă este cazul, al unei transmisii ulterioare.

Prezenta recomandare se adresează statelor membre și partidelor politice europene și naționale.

Adoptată la Bruxelles, 12 martie 2013.

Pentru Comisie
Viviane REDING
Vicepreședinte

ANEXĂ

Mijloace tehnice detaliate pentru punerea în aplicare a articolului 13 din Directiva 93/109/CE

1. Pentru efectuarea schimbului de date, astfel cum este prevăzut la articolul 13 din Directiva 93/109/CE, statele membre ar trebui să utilizeze fișiere în formatul XML (*Extensible Markup Language* – limbaj extensibil de marcare). Aceste fișiere XML trebuie să fie transmise exclusiv prin mijloace electronice în mod securizat.

2. Statele membre ar trebui să utilizeze formatul de codare al setului universal de caractere pe 8 biți (UTF-8) pentru înregistrarea și transmiterea datelor privind alegătorii în cadrul mecanismului de schimb de informații.

3. Statele membre ar trebui să utilizeze recomandarea W3C privind sintaxa și procesarea datelor criptate în XML, care implică schimbul unei chei publice și al unei chei private, pentru a garanta un nivel adecvat de protecție a datelor cu caracter personal transmise.